

Postanowienie z dnia 23 marca 2007 r., V CZ 11/07

Oświadczenie strony o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (art. 102 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) powinno zawierać informacje określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U. Nr 27, poz. 200), nie musi być jednak złożone na "urzędowym druku".

Sędzia SN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Krzysztof Pietrzykowski

Sędzia SN Elżbieta Skowrońska-Bocian

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Tomasza J. przeciwko Bankowi Zachodniemu WBK S.A., Oddziałowi I w W. o zapłatę, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 marca 2007 r. zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 listopada 2006 r. uchylił zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

W dniu 7 września 2006 r. zapadł wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu oddalający apelację powoda. Reprezentujący powoda adwokat zamieścił w skardze kasacyjnej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, składając oświadczenie powoda o sytuacji materialnej i rodzinnej wraz z zaświadczeniami ilustrującymi jego aktualne możliwości płatnicze.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny zarządził zwrot wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych oraz odrzucił skargę kasacyjną. Przyjął, że oświadczenie powoda o stanie rodzinnym i majątkowym nie zostało sporządzone

według ustalonego wzoru, a konsekwencją niespełnienia tego wymagania był zwrot wniosku na podstawie art. 102 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm. – dalej: "u.k.s.c."). Rezultatem tego zwrotu był stan oznaczający nieopłacenie skargi kasacyjnej (art. 130 § 2 zdanie drugie k.p.c.) powodujący jej odrzucenie *a limine* (art. 130² § 3 i art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W zażaleniu powód wniósł o uchylenie tego postanowienia, zarzucając naruszenie art. 102 ust. 2 i 4 u.k.s.c. oraz art. 130¹ § 1¹ i art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 102 ust. 2 u.k.s.c. stanowi, że do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie. Oświadczenie to sporządza się według wzoru ustalonego w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U. Nr 27, poz. 200), wydanym z upoważnienia ustawowego (art. 9 pkt 2 u.k.s.c.). Ustalony wzór nie jest jednak formularzem unormowanym odrębnie dla innych sytuacji procesowych (zob. art. 130¹ k.p.c.). Jeżeli Sąd Apelacyjny potraktował „ustalony wzór” jako formularz, to nie mógł zwrócić powodowi *a limine* wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (zob. art. 130¹ § 1¹ k.p.c.).

Wprowadzenie znormalizowanego wzoru oświadczenia (art. 102 ust. 2 u.k.s.c.) ma przede wszystkim charakter użyteczny; stanowi ułatwienie dla stron i sądu oraz usprawnia postępowanie sądowe. Chodzi o to, aby sąd mógł sprawnie i kompetentnie rozstrzygnąć wniosek o zwolnienie od kosztów, a więc o to, aby przedstawione sądowi informacje były wyczerpujące i dające się zweryfikować. Uzasadniony jest zatem pogląd, że oświadczenie strony nie musi być złożone na „urzędowym druku”, powinno natomiast zawierać wszystkie wymagane dane określone w rozporządzeniu. Wypada jednak zauważyć, że nieposłuszenie się przez stronę drukiem oświadczenia utrudnia sprawne rozstrzygnięcie jej wniosku.

Powód dołączył do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych obszerne oświadczenie o stanie rodzinnym, majątkowym i o dochodach, w związku z czym nie było podstawy prawnej do zwrotu wniosku. Zwrot *a limine* następuje bowiem

tylko wtedy, gdy profesjonalny pełnomocnik nie dołączył oświadczenia (art. 102 ust. 4 u.k.s.c.), natomiast przedstawienie przez adwokata lub radcę prawnego oświadczenia niezawierającego wszystkich wymaganych danych powoduje tylko zarządzenie uzupełnienia wniosku (art. 130 § 1 k.p.c.).

Zarządzenie o zwrocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jest niezaskarżalne, ale podlega kontroli instancyjnej na podstawie art. 380 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2006 r., V CZ 65/06, nie publ.). Sąd Apelacyjny bezzasadnie zwrócił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych, nie mógł zatem odrzucić skargi kasacyjnej jako nieopłaconej.

Podzielając stanowisko skarżącego, należało uchylić zaskarżone postanowienie (art. 398¹⁶ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).